

КАТЕДРА „ИСТОРИЯ И ТЕОРИЯ НА КУЛТУРАТА“
ИЗИСКВАНИЯ И ПРОЦЕДУРА ЗА УЧАСТИЕ В СПЕЦИАЛИЗИРАН
ДОКТОРАНТСКИ ИЗПИТ ЗА ДОКТОРАНТУРА ПО
ПН 3.1.СОЦИОЛОГИЯ, АНТРОПОЛОГИЯ И НАУКИ ЗА КУЛТУРАТА,
ДОКТОРСКА ПРОГРАМА "КУЛТУРОЛОГИЯ" (ИСТОРИЯ НА
СРЕДНОВЕКОВНАТА КУЛТУРА)

I. Документи за специализирания докторантски изпит:

1. Мотивационно писмо.
2. CV – образование, професионален, евентуално и изследователски опит.

II. Изисквания към кандидатите

1. Изпитна процедура

Кандидатстването в докторантурата е с изследователски проект. Изследователският проект, с който се кандидатства за докторантурата, се разработва писмено при провеждането на първата част от специализирания изпит в рамките на 4 часа. Обемът му следва да е не повече от 15 страници, заедно с методологията, работните хипотези и литературата, които кандидатите възнамеряват да използват при реализацията на изследването.

Втората част от изпита се провежда с кандидатите, които отговарят на посочените изисквания и представените от тях проектни предложения в първата част са получили оценка, която е не по-ниска от „много добър 4.50”. Устният изпит е върху въпроси и проблеми, свързани с проектното предложение.

2. Изследователски проект

От кандидатите се очаква да познават историческия контекст на възникването, развитието и историческото ставане на византийския културен модел (ранновизантийски период IV-VII век, средновизантийски VII век – 1204 г. и късновизантийски 1261-1453 г.). Специално внимание следва да се обърне на културноисторическия синтез на класически елинизъм и християнство, като предпоставка за възникването на византийската философска, антропологична и културологична мисъл. Трябва да се има предвид при това диалогичната ситуация, в която се намира византийският културен модел с европейската (латинска) култура с оглед на взаимодействията (културноисторическа перихореза), вкл. на сблъсъците и на конфликтните точки. Византийският културен модел се разглежда в единство с общоевропейския като негово продължение и конкретно развитие, а не като самостоятелна и откъсната културна реалност. Това включва достатъчно добро познаване на съответните изворови текстове – византийското църковно (патристично) и

светско писмено наследство, както и съответната основна библиография по темата на български език и на други европейски езици. Също така следва да се имат предвид основните направления на средновековната (западно)европейска култура през същия исторически период.

В центъра на проекта трябва да стои изследването на многообразния изворов материал с оглед на поставената цел: очертаване на културноисторическата динамика на ставане на източноправославното богословско-философско мислене с оглед на специализираната област на *православната еклисиология*, като дял на богословско-философската мисъл. Става дума за двойно усилие: по културологично описание и анализ на съответния контекст, но винаги с оглед на основните направления в развитието на еклисиологията като богословско и философско учение за Църквата. В този контекст изследването трябва да има предвид основните направления във византийската философска и богословска мисъл: от кападокийските отци (IV век), през източната аскетика (Египет и Палестина), Ареопагитския корпус, свети Максим Исповедник като център на синтез във византийската философско-богословска култура до късните полемични вариации на тази мисъл в лицето на свети Григорий Палама. Проследява се продължителен период от около 1000 години с оглед на конкретна тематична област: еклисиологията като възможност за очертаване и философско осмисляне на същността, границите, динамиката и понятието за Църква, като Тяло Христово на земята и като харизматично-институционален организъм в постоянно динамично взаимодействие с Държавата-Империя в контекста на теократичния модел.

Възникването на еклисиологията в конкретния културноисторически контекст следва да проследява конкретните форми и съдържание, в които това се случва, както и да обговаря подробно понятийния апарат, чрез който това съдържание се изразява. Акцентира се върху тройното единство: 1) синтез на елинизъм и християнство, 2) държавно-църковни отношения според византийския модел/модел и 3) конкретни реализации и обективации на еклисиологичния модел (събори, правила на Църквата, църковно право, функциониране на античния философски апарат във византийски мисловен контекст, ереси и антиеретична полемика, църковен етатизъм и пр.).

III. Насочваща библиография

1. Янакиев, Калин, *Древногръцката култура - проблеми на философията и митологията*, София, 1999.
2. Янакиев, Калин, *Светът на Средновековието : генезис, история, общество : университетски курс лекции*, София, 2012.
3. Янакиев, Калин, *Европа. Паметта. Църквата : политико-исторически и духовни записки*, Пловдив, 2015.
4. Янакиев, Калин, *Христовата жертва, евхаристията и църквата : студии върху библейските основания*, София, 2017.
5. Янакиев, Калин, *Метафизика на личността. Християнски перспективи*, София, 2020.
6. Бояджиев, Цочо, *Loca remotissima : Студии по културна антропология на европейското средновековие*, София, 2007.

7. Боядживе, Цочо, *Студии върху средновековния хуманизъм*, София, 1988.
8. Бояджиев, Цочо, *Другото Средновековие : лекции по културна антропология на Западноевропейското средновековие*, София, 2021.
9. Георгиев, Олег, *Ars vel scientia (disciplina)? : из историята на практическата рационалност в Античността и Ранното латинско средновековие*, София, 2020.
10. Каприев, Георги, *Византийски етюди*, София, 2014.
11. Каприев, Георги, *Максим Исповедник : въведение в мисловната му система*, София, 2010.
12. Каприев, Георги, *Механика срещу символика : генезисът на новоевропейския историзъм*, София, 2017.
13. Каприев, Георги, *Византийска философия: четири центъра на синтеза*, София, 2011.